

РЕКОМЕНДАЦІЇ КРУГЛОГО СТОЛУ "ФІЛОСОФІЯ ОСВІТИ СЬОГОДНІ: НАВЧАЛЬНІ СТРАТЕГІЇ ПОЛІПШЕННЯ УЧНІВСЬКИХ ДОСЯГНЕНЬ"

Відгукуючись на заклик ООН, ЮНЕСКО щодо відзначення Міжнародного дня філософії World Philosophy Day (UNESCO) у 2012 році та з нагоди 290-річчя від дня народження Г. С. Сковороди учасники круглого столу, провівши дискусію з теми "Філософія освіти сьогодні: навчальні стратегії поліпшення учнівських досягнень", зазначають:

I. Тема "Навчальні стратегії поліпшення учнівських досягнень" з точки зору тематики Міжнародного дня філософії у 2012 році "Майбутні покоління" є надзвичайно актуальною для освітан, оскільки "суспільство знань" вимагає креативності, глобальної компетентності і мобільності, критичності та нестандартності як від випускників сучасних шкіл, так і від сучасних українських учителів, які відповідно до "Типового положення про атестацію педагогічних працівників" мають володіти "широким спектром стратегій навчання", що забезпечують максимальне поліпшення учнівських досягнень.

II. Не існує універсального визначення поняття як навчальної стратегії, так і стратегії взагалі. Навчальна стратегія – це 1) план учителя з досягнення довгострокових результатів; 2) принцип діяльності або здійснення якоїсь моделі діяльності; 3) позиція педагога, що розкривається через різноманітні дії; 4) перспектива, тобто основний спосіб дії вчителя; 5) прийом (особливий "маневр"), що використовує вчитель з метою мотивації навчання учнів та формування в них конкурентних переваг. Проте необхідно виробити загальну думку з низки фундаментальних питань, що і зумовлює звернення педагогів до філософії освіти.

III. Глосарії стратегій навчання (НС) нараховують сотні понять: типологічна та цільова стратегії навчання; прямі навчальні стратегії (стратегії запам'ятовування; пізнавальні стратегії; компенсаторні стратегії) та непрямі навчальні стратегії (метакогнітивні; емоційні; соціальні СН); домінуючі стратегії навчання (стратегії формування понять; стратегія інтерпретації даних; стратегія застосування правил і принципів); стратегії навчання математики (загальноосвітня; загальнонаукова та математична або теоретична); навчальні стратегії лінгводидактики; стратегія взаємодіючого навчання; СН розвитку критичного мислення; стратегія навчання, яке ґрунтується на досвіді тощо. Операційною класифікацією СН є визначені у філософії освіти ключові стратегії успішної діяльності вчителя:

1. Візуалізація знань – використання на уроці графічних та інших засобів візуалізації знань;
2. Діяльність малих груп – створення у класі груп, пар і команд співробітництва з метою децентралізації навчального процесу на уроці та індивідуалізації навчання учня, навчання у співпраці;
3. Застосування комп'ютерів та ІКТ – максимально ефективне використання комп'ютерів та інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ);
4. Зворотний зв'язок учнів із вчителем і однокласниками;
5. Інтегративні модулі – розроблення разом із учнями тематичних, міждисциплінарних комплексів питань для виявлення знань і навичок з усіх навчальних предметів;
6. Класна кімната як майстерня – застосування методу студійного учнівства з моделюванням і тренуванням, учнівським вибором, відповідальністю та самопрезентацією;
7. Постановка запитань – різні техніки проблемного методу навчання, формулювання запитань, включаючи метод Сократівських запитань з декількома прикладами;
8. Презентація навчання – мотивація за допомогою ідей з творів мистецтва; дослідження жанрів і способів вираження як шляху дослідження, запам'ятовування та застосування інформації;
9. Приклади та моделі – підбір учителем прикладів і створення моделей ситуацій для застосування нової навички може бути ефективним способом її освоєння;
10. Рефлексивне оцінювання – заохочення до рефлексії, до постановки та досягнення цілей, самооцінки, розширення оціночних ролей та репертуарів викладачів і батьків;
11. Ситуація успіху – створення ситуації успіху учнів, що мотивує й активізує їхню навчальну діяльність;
12. Справжній досвід – навчання, що при поясненні нового матеріалу спирається на наявний в учнів досвід і знання та сприяє взаємопроникненню позашкільного та шкільного життя дітей, кращій підготовці їх до самостійності.

IV. Стратегія навчання в закладах підвищення кваліфікації педагогічних кадрів – це магістральний напрям дій усіх учасників процесу навчання та персоналу закладу, спрямований на ефективний вибір учителями власних стратегій навчання у класних кімнатах, формування ними власної стратегії навчання як процесів осмислення; передбачення та трансформації власної компетентності. Перспективами розвитку навчального процесу в ПОШПО в аспекті стратегій навчання є визначення принципів моделювання стратегій навчання; стратегічного навчання/Strategic Tutoring, дослідницької комунікативної стратегії навчання, що і обумовить загалом лідерство вчителя як його потенційно сильну стратегію навчання.